

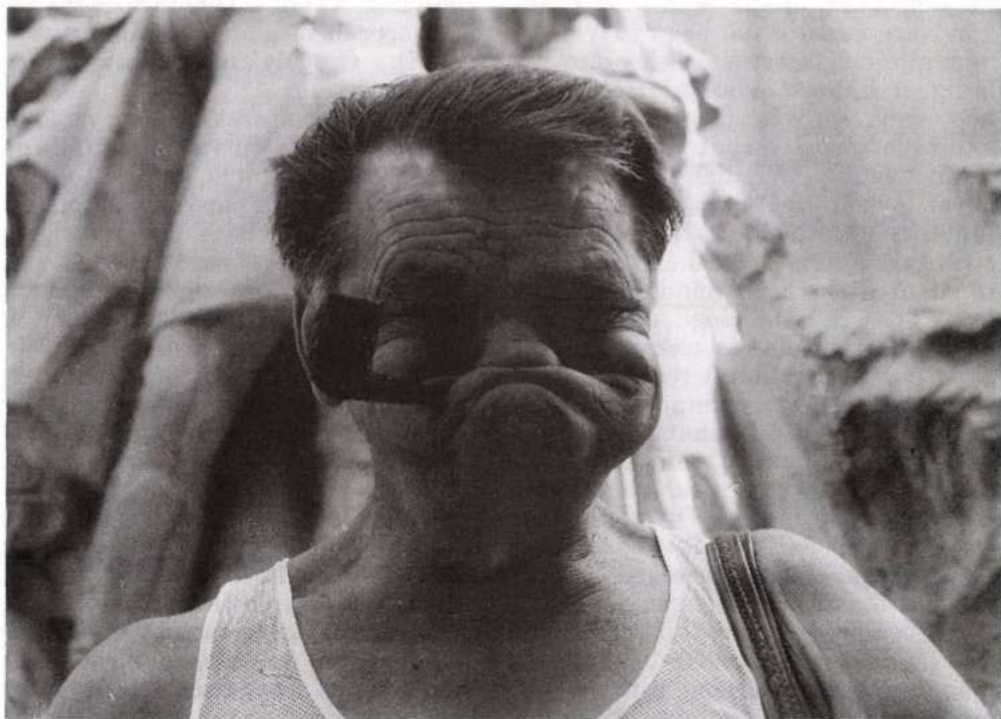
„Bohóckodik, ez az élete...”

Czuci Zoltán, alias Gumiarcú, Trombitás, Popej stb.

(Kósa Károlyné, Czuci Zoltán testvére és törvényes gondnoka:)

18 – Zoli énutánam született, mert Zoli 68 éves, én a 70-et töltöttem februárban. Az a helyzet, hogy nekem már volt egy nővérem és egy bátyám. Szüleim jó módon éltek. Édesapám főmolnár volt Szombathelyen. Édesanyám három gyerek után semmiképpen nem akart egy negyediket. Szegénykém mindent elkövetett, hogy Zoli ne szülessen meg, illetve hogy menjen el neki. 1924-ben egy fél házba került volna egy küret, már aki ezt meri vállalni. Képzeld el, anyám mindent beszédett, amit adtak meg mondtak neki a szomszédasszonyok, de hiába. Beke-rült a kórházba, és kérem szépen, megszületett a gyerek, a Zoli. Tetszhalottként született. Mikor anyám aztán kijött a kórházból, azt mondta neki az orvos: Sajnos, asszonyom, szellemi fogyatékos lesz a gyerek. Anyám ezt nem akarta elhinni, mert olyan szép csecsemő volt a Zoli, de később olyan borzalmas abnormális viselkedése volt, hogy apám korbácsot csinált neki. Az iskolába észrevették, hogy állandóan kék-zöld foltokkal van teli. Szóltak is a tisztiorvosnak, aki ekkor behívatta szüleimet, és megmondta nekik, hogy büntetés terhe mellett még egyszer meg ne üssék a gyereket, mert nem tudják elhelyezni olyan intézetbe, ahol ezekkel a szellemi fogyatékos gyerekekkel foglalkoznak. Zolit ekkor Visegrádra vitték a kispapokhoz. Hát nem mondom, hogy túlzottan jó helye lett volna, de az is igaz, hogy borzalmas rossz gyerek volt! Ezt én is mondhatom, mert svábbogarat, egereket, békákat, mindent az égvilágon az ágyunkba rakosgatott. Hol az egyik, hol a másik gyerek sikított fel... Ezzel kapcsolatban nem tudok mást mondani, mint hogy anyámat sokszor láttam sírni, és

én is sokszor kérdeztem szüleimet, hogy hol van az én testvérem. No, Zoli 18 éves korában kijött onnan, és áttet-ték őt a Hárs-hegyi Idegkórházba. Ott már én is voltam egyszer látogatni. Édesanyám nem ért rá, mi, gyerekek akkor nem tudtuk, hogy milyen beteg, de láttam, hogy azok ott bent valahogy mások, mint mi. Az én öcsém viszont fitt volt, róla senki sem mondta volna meg, hogy beteg. Zoli akkor hetente hazajöhetett. Az orvos aztán nekem ki-adta. Huszonnégy éve, szüleink halála óta van nálam, de nem is tudna már máshol meglenni. Nálam olyan szeretetet kap, hogy külön szobája van, és én mindent az égvilágon megadok neki. Tízszer inkább neki veszek, mint egyszer magamnak! Ő mindig az utcán van, tehát valahogy nézzen ki. Nem ám, hogy fölül huj, alul fuj! És nem is túri magán a piszkot. Megneveltem. De azért nehéz volt, tudja, mert ezek a beteg emberek más alaptermészettel születnek. Szóval Zoli kleptomániás is... De megmondhatom magának őszintén, hogy ebből a szempontból Zoli nagyon sokat alábbhagyott, hangsúlyozom: mióta nálam van. Szeretik is a rendőrök, és ha valamit csinál, nem is jönnek nekem megmondani, hanem inkább eltussolják. A Városház szociál-politikai osztályán... tudtommal én nagyon jól vagyok ott, mert, ugye, kijönnek egy évben kétszer is ellenőrizni, megnézhetik a ruhatárát, és meg is nézik, megnézik a spejzomat, hogy miket tárolok, ugye, mert kapok rendkívüli segílyt stb. Hát beosztom. Megtanultam a magányomban, hogy jusson is, maradjon is. Mert, ugye, ő nagyon sokat eszik. Hát nem mondhatom neki, Zolikám, csak ennyi van, hanem egyél addig, amíg jól nem laksz! Azt akarom még csak mondani, hogy 45-ben, mikor az oroszok bejöttek, nagyon rosszul

bántak vele. Nem volt helye az elmeosztályon, mert kellett másoknak. A halálraítélteknek, az életfogytiglanosoknak, akik a börtönből kikerülve valahogy jól feküdtek, és a betegeket pediglen kitették az utcára. Tele volt velük az utca! Ezt nem én mondom, hanem azok az ápolók mondták, akik szerették a Zolit: Asszonyom! Ne is menjen sehova se, mert a Zoli, ha egy jószagút fog eresztetni, akkor is a börtönbe fog kerülni, mert itt másnak kell a hely. Volt ott bent egy ember, aki az én édesapámat félholtra verte a Gizella malom portáján, mert nem mondta meg, hogy kik a kommunisták. Szocdem volt az apám, Marosán Gyurkával ismerték egymást, szóval ez például, Herceg Ferenc volt a neve, ott volt.

Elég az hozzá, hogy Zoli valóban többször volt becsukva, nem részletezem, tudják, akik ismerik, sokszor hülyére verték a smasszerok. Képzelve el, 48-ban is elvitték. Rajtakapták valamin. Állítólag erőszakos nemi közösü-

lésen. De nem volt közösülés, mert Zoli még nem volt nővel sohasem. Az ő férfias szüzességét most vették el egy éve, mikor ultrahangvizsgálatra vittem. Valamikor ugyanis baj volt a veséjével. Ki is mutatta, hogy az egyik veséje nagyon kicsi. Elvittem a XIX. kerületi SZTK-ba, ahol jó két órát vizsgálgatták. Végül azt kérdezte a főorvos: Ez minek van itt Zolikám, ezt soha nem használod? Nem, azt mondja Zoli, még nem voltam nővel. Na, akkor megfogta neki, és Zoli szegénykém akkorát kiáltott, szóval a főorvos vette el a szüzességét. Ami pedig az állítólagos nemi közösülést illeti, az úgy történt, hogy egy nő kért tőle ötven forintot. Akkor, 48-ban, az szép pénz volt. Zoli persze mondta, hogy nem tudok csinálni semmit, de a nő azt mondta, hogy én majd megmutatom, jöjjön! Ekkor elvezette a nő egy romos házhoz, és ott Zoli ráfeküdt. Se slicc, se semmi, még csak azt sem tudta, hogy azt ki kell gombolni, vagy valami, csak ráfeküdt, az ösztö-

nei dolgoztak. Mikor rajta feküdt, akkor vette észre a nő, hogy itt valami nem stimmel, mert a Zoli hörgött, valósággal habzott a szája! Hát tudja, hogy van... fel volt ajzva, és a nő nem akarta engedni magát. Ott volt egy olyan kisebb petróleumos doboz, s Zoli avval fejbeütötte. A nő azonban nem lett rosszul, csak kiabált, hogy segítség! Akik a közeli földeken dolgoztak, répát szedtek, azok mind odaszaladtak, és persze rendőrségi, majd bírósági ügy lett belőle, és akkor kapta a nyolc évet, amit aztán leredukáltak ötre, mert édesanyám mindent elkövetett, hogy vegye ki onnan, de öt évet azért leült. Fölhozták Budapestre a Fő utcába, akkor Kacska utca volt, ott volt a Katonai Ügyészség. Ott sétáltak a rabok, köztük Zoli is, mikor odahívta a törvényszéki elmeszakértő...

(Czuci Zoltán:) – Kelemen...

– Kelemen, látja, hogy emlékszik rá, ami fáj neki, arra emlékszik. A másik meg a Szénási ügyész volt, és azt mondta: Ezt a Czucit minél hosszabb időre el kell távolítani a társadalomtól! Zolikám pedig akkor visszament a sorba, és elhatározta, hogy megszökik és hazamegy és anyukám majd a pincébe elbújtatja. A zárkájában összekötözött vizes lepedőket, odacsomózta a rácshoz és kibújt. A harmadik emeletet elhagyta, mikor látja, hogy nagyon mozog a kötél. Hányadikán volt ez, Zolikám, melyik évben...?

– 1948. augusztus 12-én, délelőtt 9 óra felé...

– Igen, képzelje el, Zoli fölnez, hogy miért mozog az a kötél, és akkor egy simléderes sapkát látott, tehát smaszszert volt az. Elvágta a lepedőt! Elvágta, mert kikötni nem tudta, mert vizes volt a lepedő, nagyon szorult, Zoli meg lezuhant! Képzelje, kiszakadt a hasfala, a lépe leszakadt, a karja összezúzódott, nem lehetett megmenteni, mert kilenc órától délig vagy délutánig ott volt. Mire kihívták a mentőt és kórházról kórházra vitték. Hallotta az öcsém, mert ésnél volt, senki sem vállalta, már szagos volt. Mindenünnen

elküldték. Végül a Gyűjtő fogadta be. Ki is operált meg ott, Zolikám?...

– Dr. Gergely sebészfőorvos meg Nagy főorvos...

– Szóval ők operálták meg, de Zolikám már a halálán volt. Betették egy külön szobába, tudták, hogy katolikus, és hívták hozzá a papot. Ő akkor tért magához, mikor látta maga körül a sok gyertyát. Borzasztó lehetett szegény anyámnak, mikor Zolit ilyen körülmények között látta. Azt mondták neki, hogy Zoli nem éri meg a reggelt. Aztán látja, Istennek hála, mégis megmaradt... Aztán még sokszor bevitték. Például 1956-ban bent volt a Fő utcában is **Eörsi Istvánnal**, aki rajta sokat segített.

– Nem akartam vacsorázni, mert gríz volt, mondtam, hogy nem vagyok éhes. Erre hívatott az őrparancsnok, és betettek egy ekkora kis helyiségbe. Lefeküdtem. Egyszer csak jönnek rám, és gumibottal összevissza vernek. Ezután átvittek a kórházba. Ott egy nagy kádat teleengedtek hideg vízzel, és egy óráig masszíroztak, hogy a víz szívja ki a kék-zöld foltokat. Ekkor odajött az írnok, ő volt **Eörsi István**, és azt mondta: Ide figyeljen, én küldök magának egy ügyészt. Persze nem gondoltam, hogy ő tényleg fog segíteni. Akkor felvittek a megfigyelőbe, és ott voltam három-négy hónapot. Egyszer csak jönnek az örök, és fölvedik, hogy Czuczukám, öltözzön gyorsan – nem bírtam a meleget és mindig gatyában voltam –, mert látogatója van. Nekem? – mondom, ilyenkor látogatóm? Kimegyek a folyosóra, s ott áll egy jó kövér ember, bemutatkozott, hogy ő az ügyész, meg minden. Kiküldte az őrparancsnokot, és fölvette a jegyzőkönyvet. Mondom: Ügyész úr, ide figyeljen! Maga el fog menni, de engem újból meg fognak verni. Felejtjük el az egészet...

– Mikor Zoli innen is szabadult, még többször is bezárták, mert ugye ő nem ad mindenért pénzt. Csokoládéért, cukorért stb., s ezért szintén büntették. Utoljára 1974-ben volt büntetve Vácott.

Képzelve el, *izgatásért*... Ilyen még nem volt neki. Tudniillik az utcán elkezdett kiabálni, hogy miért nem ad a Jancsi bácsi, Kádár annyi fizetést minden férfinak, hogy az asszonyoknak ne kelljen elmenni dolgozni. Hajnalba fölkeltek a kisdedeket... Így mondta, és kérem, elvitték a rendőrök. Izgatásért hat hónapot kapott. Ezután vettem én gondnokság alá. Korábban nem mertem, mert, gondoltam, hátha valamit csinál, és nekem kell kifizetni... Zoli ekkor már le volt százalékolva, kapott segílyt, egypár forintot, az jó lett neki csokoládéra. Aztán hogyan, hogy nem, rájött, hogy ezeket a csoda képeket tudja csinálni...

– Egyszer a börtönben fáj a fogam, és nem mertem elmenni a fogászatra, ezért a nyelvemmel fessegettem. Az nagyot reccsent, s kihullt. Kiveszem, kimosom a számat, és így nyomkodom a helyit s ekkor megláttam magam a tükörben s ekkor elkezdtem röhögni... Kijöttem a mosdóból ilyen pofával, megláttak, s ott is kitört a röhögés. Később aztán kitaláltam a cigarettatrükköt, azt, hogy megeszem a cigit és kólát iszom rá, majd az égő cigarettát kiveszem a számból, meg trombitálok, lenyelem a labdát... Hívnak mindenfelé. A jó múltkorában is hívtak Monorra egy ismerősöm testvéréhez, hogy

ijesszem meg... Az illető éppen ásta a kertet, egy nagy melák pali. Mondom neki: Maga a Papp József? Táviratot hoztam. Nyúlok be a táskámba, s beintek neki, ránézek, a pali meg eldobta az ásót és elkezdett rohanni. Volt olyan eset is, hogy itt a Kossuth Lajos utcai építkezésen azt mondja nekem a Béla bácsi, a főnök: Te, Zoli, ugrasd be a kőműveseket. Odamegyek, mondok a paliknak, akik az állványokon dolgoznak, emberek, jöjjenek le, meghoztam a fizetésüket! Persze lejött mindenki! Na most ott álltam egy meszes gödör előtt, ők meg felsorakoztak előttem. Kérdezem: Mennyi jár magának? és nyúlok be a táskámba: tartsa a markát. Beintettem neki, ő ugrott hátra, s be a meszes gödörbe! A pali úgy nézett ki, mintha csizma lett volna a lábán. A többiek meg fölkapták a csákányt, a lapátot. Én meg: Állj vagy lövök! s kivettem a kis műanyag stukkert. Az utolsó golyó az enyém! – mondom. Ledobták a csákányt, lapátot, és futásnak eredtek... Ekkor jött két URH-s kocsis, a rendőrök kiugráltak, s megláttak. Zoli, mit csináltál, kérdik. Mondják a melósok, hogy pisztoly van nála! Dehogyan van nála, mondják. Nem pisztoly az, hanem műanyag...

– Bohóckodik, ez az élete...